

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโดยให้การทดลองหนึ่งครั้ง (One-shot case study) มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเพื่อศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ภูเวียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนาگانเหลือง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น (2) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ภูเวียง (3) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ภูเวียงให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่กำหนดเกณฑ์เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 30 ขึ้นไป (4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจความต้องการในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องภูมิศาสตร์ภูเวียง ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องแหล่งชุมชนในอำเภอภูเวียง จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 37 คน ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 39 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนบ้านนาگانเหลือง จำนวน 37 คน รวมกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจความต้องการในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน ทั้งหมด 132 คน 2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอบถามความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนบ้านนาگانเหลืองจำนวน 37 คน ซึ่งกำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน แผนการจัดการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยให้แหล่งความรู้ในชุมชน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งมีค่าเฉลี่ย IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

T 156307

1. ความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในด้านเนื้อหาที่ใช้ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของภูเวียง ภูมิปัญญาท้องถิ่นของภูเวียง และทรัพยากรธรรมชาติของภูเวียง แหล่งความรู้ที่ใช้ ได้แก่ แหล่งความรู้ประเภทบุคคล สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในอำเภอภูเวียง ส่วนกิจกรรมที่ใช้ได้แก่ การนำนักเรียนศึกษาค้นคว้าแหล่งความรู้ในชุมชน การนำนักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมกับชุมชน การนำนักเรียนไปสัมภาษณ์เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชน การประสานความร่วมมือกับวิทยากรให้ความรู้ และการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน ส่วนวิธีสอนที่ใช้ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ การศึกษาสำรวจสิ่งแวดล้อม การสัมภาษณ์เจ้าของภูมิปัญญา การเชิญวิทยากร การสอนโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ การสร้างแผนผังความคิด การระดมพลังสมอง และการสอนเกม ในส่วนของการวัดและประเมินผลที่ใช้ ได้แก่ การนำเสนอผลงาน การทดสอบความรู้ การจัดนิทรรศการ การตรวจผลงานและการประเมินแฟ้มสะสมผลงาน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 78.85 ซึ่งผ่านเกณฑ์เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่โรงเรียนกำหนด คือร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 มีจำนวน 33 คน จากนักเรียนทั้งหมด 37 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้

3. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน นักเรียนมีความคิดเห็นในด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และแหล่งความรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ

This was a case study employed one-shot case study design. The purposes of this research were : 1) to explore the demands for learning activities on Phuwiang Geography community sources in Social Studies, Religions and Cultures Substance for Pratom Suksa IV students in Ban Na Kan Lueng School, 2) to development of learning activities on Phuwiang Geography using community sources of Social Studies, Religions and Cultures Substance, 3) to induce improved learning achievement in Phuwiang Geography using community sources of Social Studies, Religions, and Culture Substance so as to meet a minimum score requirement of 70% and a minimum qualified students of 80% and, 4) to study student' opinions about learning through community sources.

Target groups using in the research were : 1) target groups for needs assessment, namely 4 local community experts , 15 members of school board committee, 37 parents, 39 administrators and teachers, 37 pupils in Section III of Pratom Suksa IV in Ban Na Kan Lueng School adding up to 132 subjects, 2) experimental target groups used in learning activities, achievement testing, and the student survey, i.e. 37 pupils in Section III of Pratom Suksa IV in their second semester of the academic year 2003 in Ban Na Kan Lueng School.

The instruments for the study included : 1) a questionnaire on the needs for learning activities through community sources, 2) lesson plans with community resources in the subjects area of Social Studies, Religions, and Cultures, 3) an achievement test with overall IOC at 0.97 in the subject area of Social Studies, Religions, and Cultures and, 4) a questionnaire on the pupils' opinions regarding the learning activities through community resources. The data were analyzed from tests and questionnaires, then a statistical analysis for frequencies, percentages, arithmetic means, quartile deviation, and standard deviations .

The needs in the contents required that learning activities include physical features in Phuwiang, local wisdom, and natural resources. The community resources consisted of personnel-based knowledge, sites, materials, devices, and community events. Learning activities included visiting community resources, participating in community events, interviews of local wisdom personnel, invite guest speakers, and an administration of materials and devices available in the community. The methodologies included field trips, environmental survey, interviews of local wisdom personnel, lectures from guest speakers, project works, interdisciplinary instructions, mind-mapping activities, brainstorming, and games. Measurement and assessment techniques included presentations, an achievement test, exhibitions, and portfolio assessment.

The test showed an average achievement score of 78.85% which surpassed a school requirement techniques in score (70%). The school requirement in the number of qualified students at 80% was also surpassed by 33 pupils accounting for 89.19% of all.

From pupils' views, the appropriateness of activity contents, learning procedures, and knowledge resources was at high level.